דְּלֵית לֵיהּ צִירוּף – שסובר שאין צורך לצרף איסורי נזיר כדי להתחייב עליהם מלקות, שהרי לדעתו גם על אכילת כל שהוא מאיסורי נזיר חייב מלקות, קשה, 'מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה' מַאי דָּרַשׁ בֵּיהּ – מה ידרוש מפסוק זה. משיבה הגמרא: אָמַר לָךְ רבי שמעון, הַהוּא מִיבְּעֵי לֵיהּ – פסוק זה בא ללמדנו, שֹלְעוֹלָם אֵינוֹ נָזִיר עַד שֶׁיְּגַדֵּר מִבִּפְנִים, כלומר אין קבלת הנזירות מועלת אלא אם כן קיבל על עצמו את כל דיני הנזירות תגלחת, טומאה ויין, אבל אם פירש רק חלק מדיני הנזירות, וכגון שאמר 'הריני נזיר מן החרצנים' אינו נזיר.

עוד דעה בהיתר מצטרף לאיסור: אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל רְבִיעִיּוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה – בכל איסורי שתיה ששיעורן ברביעית, אֵין הֶיתֵּר מִצְטָרֵף לְאִיסּוּר – אין שתיית היתר מצטרפת לשתיית האיסור להשלימו לשיעור רביעית כדי ללקות עליה, חוץ מֵאִיסּוּר שתיית רְבִיעִית יין שֶׁבְּנָזִיר, שבו היתר מצטרף לאיסור להשלים לשיעורו, שֶׁהֲרֵי אָמְרָה תּוֹרָה (במדבר ו ג) 'וְכָל מִשְׁרַת עֲנָבִים לא יִשְׁתֶּה' ובא הכתוב ללמדנו שאם שרה פתו בפחות מרביעית יין מצטרף הפת להשלים שיעורו לחייבו מלקות. שואלת הגמרא: מַאי אִיכָּא – מהו ההבדל בֵּין רַבִּי יוֹחָנָן שאמר (לעיל לח:) שבכל איסורים שבתורה אין היתר מצטרף לאיסור מלבד באיסור נזיר, לְרַבִּי אֶלְעָזָר שאמר דין זה לגבי צירוף לשיעור רביעית. משיבה הגמרא: אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ ההבדל ביניהם, דְּרַבִּי יוֹחָנָן מְרַבֵּי דין היתר מצטרף לאיסור אֲפִילּוּ בְּאוֹכְלִין האסורים לנזיר, וכגון שאכל פת עם זג או חרצן והשלימו לשיעורו, וְאילו רַבִּי אֶלְעָזָר סובר, מְשַׁכַּח אֵין – דווקא באיסורי שתיה של נזיר היתר מצטרף לאיסור להשלימו, כגון יין ומים, אבל מִידֵי אַחֲרִינָא באיסורי אכילה של נזיר, לֹא מצטרף היתר לאיסור, ולכן לדעתו אין פת מצטרפת עם זג או עם חרצן להשלימם לשיעור חיוב מלקות: אגב האמור למעלה מביאה הגמרא מאמר בענין שאר שיעורי הרביעית שבתורה: אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עֶשֶׂר רְבִיעִיּוֹת הֵן, שמצינו בתורה עשר פעמים דיני שתיה בשיעור רביעית, וְנִקְּטִינְהוּ רַב כַּהֲנָא בִּידֵיהּ – רב כהנא לקח בידו סימנים, כדי שלא ישתכחו עשר רביעיות אלו. חָמֵשׁ מרביעיות אלו הן סוּמְקָתָא – אדומות, שצבע המשקין שנאמר בהן שיעור זה הוא אדום, כגון דם או יין, וְחָמֵשׁ מרביעיות אלו הן חִוָּורְתָא – לבנות, שצבע המשקין שנאמר בהן שיעור זה הוא לבן, כגון מים או שמן. חָמֵשׁ הרביעיות הסּוּמְקָתָא – האדומות, סימניהם הם, נָזִיר, וְעוֹשֶׂה פֶּסַח, שֶׁהוֹרוּ, בְּמִקְדָּשׁ, וּמֵתוּ.

הגמרא מבארת את הסימנים: 'נָזִיר', שיעור של רְבִיעִית יַיִן לְעִנְיַן איסור שתייתו בנָזִיר, כמבואר במשנתינו (שם) לשיטת משנה ראשונה. 'עוֹשֶׂה פֶּסַח', דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, אַרְבַּע כּוֹסוֹת הַלָּלוּ שתיקנו חכמים לשתות בליל ראשון של פסח, צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא בָּהֶן – בכל אחד מהן כְּדֵי שיעור רְבִיעִית יין. 'שֶׁהוֹרוּ', שאם שָׁתָה הכהן אדם רְבִיעִית יַיִן, אַל יוֹרֶה הלכה. 'בְּמִקְדָּשׁ', שאם שָׁתָה הכהן רְבִיעִית יַיִן, ואחרי ששתה נִכְנַס לַמִּקְדָּשׁ, חַיָּיב מִיתָה. 'וּמֵתוּ', מה דְּתַנְיָא בברייתא, מִנַּיִן לִרְבִיעִית דָּם שֶׁיּוֹצְאָה מִשְּׁנֵי מֵתִים ביחד, שמכל מת יצא מקצת ממנה, שֶׁהֵיא – שרביעית זו, מְטַמְּאָה בְּטוּמאת אֹהֶל, אף על פי שהיא משני מתים, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כא יא) 'וְעַל כָּל נַפְשׁוֹת מֵת לֹא יָבֹא', ולומד רבי עקיבא במסכת סנהדרין (ד.) ממה שנאמר בפסוק זה 'לֹא יָבֹא', שהבא באהל שרביעית דם מן המת נמצאת בו, נטמא בטומאת אהל, וממה שכתוב 'נַפְשׁוֹת' בלשון רבים, משמע שמדובר בדם שיצא משתי נפשות, וממה שכתוב 'מת' בלשון יחיד, משמע שמדובר בשיעור שנפש אחת תלויה בו, והוא רביעית דם. ולמדנו ששיעור אחד של רביעית דם, שיצא משני מתים, מטמא. ס"ע.

עתה מפרטת הגמרא את הסימנים שנתן רב כנהא בחמש הרביעיות הלבנות: וְחָמֵשׁ הרביעיות החִוָּורְתָא – הלבנות, סימניהן הם, חַלָּת, נָזִיר, וּמְצוֹרָע, שֶׁנִּפְקְלוּ, בְּשַׁבָּת. 'חַלַּת', שיעור של רְבִיעִית שֶׁמָּן שנותנים לְמִינֵי הַחַלָּה של קרבן תודה. שבשלושים חלות מצות שמביאים יחד עם קרבן תודה, היו שלושה מיני חלות, עשר מהם חלות, עשרה רקיקין, ועשר רבוכות, והיה נותן בהם חצי לוג שמן, חצי ממנו דהיינו רביעית הלוג היה נותן בחלות וברקיקין, ואת הרביעית השניה היה נותן ברבוכות. 'נָזִיר', שיעור של רְבִיעִית שֶׁמֶן לְמִינֵי החלה שהיה מביא הַנָּזִיר בסיום נזירותו עם קרבנותיו, שהיה מביא חלות ורקיקין (במדבר ו טו), והיה נותן בהן רביעית שמן. 'מְצוֹרָע', שיעור של רְבִיעִית מַיִם חיים שהיו לוקחים לְמְצוֹרָע שנרפא, שצריך להביא שתי ציפורים, והכהן שוחט אחת מהן על מים חיים, וטובל את הציפור החיה ואת הארז והאזוב ושני התולעת, בדם השחוטה שבמים החיים, ומזה על המצורע הנטהר (ויקרא יד ד–ז), ושיעור המים החיים הוא שדם הציפור ניכר בהם, ושיערום חכמים במסכת סוטה (טז:) ברביעית. 'שֶׁנִּפְקְלוּ', לְדִתָנַן במסכת מעילה (יז:), וּשְׁאָר כָּל הַמַּשְׁקִין הַטְּמֵאִין, מצטרפים זה עם זה וּפוֹסְלִין אֶת הַנְּוָיָה – את גוף הכהן בִּרְבִיעִית – אם שתה מהם רביעית, דהיינו שאם כהן שתה משקין שנטמאו מולד הטומאה ונעשו שני לטומאה, נפסל מלאכול בתרומה עד שיטהר. 'בְּשַׁבָּת', לִדְתָנַן במסכת שבת (עה:) בענין איסור הוצאה בשבת מרשות היחיד לרשות הרבים ולהיפך, וּשְׁאָר כָּל הַמַּשְׁקִין חוץ מיין, חלב, דבש, שמן, ומים, שיעור איסור הוצאתם הוא בִּרְבִיעִית, וּשְׁאָר כָּל הַשִּׁיעוּרִין – מים סרוחים, גם הם שיעור איסור הוצאתם הוא בִּרְבִיעִית.

הגמרא מביאה דברים נוספים ששיעורם ברביעית, ומבארת מדוע רבי אלעזר לא נקט אותם במניינו. מקשה הגמרא: וְתוּ לֵיכָּא – האם אין דברים נוספים ששיעורם ברביעית, וְהָאֵיכָּא – והלא יש את השיעור המבואר במסכת ידים (פ"א מ"א), מְרַבִּיעִית – מכלי המחזיק מים בשיעור רביעית נוֹטְלִין לַיָּדַיִם לצורך אכילת חולין בטהרה, ולנגיעה בתרומה, לְאָדָם אֶחָד, וַאֲפִילּוּ לִשְׁנַיִם הנוטלים ידיהם בזה אחר זה מאותם המים, ונשאר לשני פחות משיעור רביעית, אין צריך שיטול השני בשיעור נוסף של רביעית מים, משום שהמים שנשארו לאחר נטילת הראשון, נשתיירו משיעור המועיל לטהרה. ואם כן קשה, מדוע לא הביא רבי אלעזר שיעור רביעית זה במניינו.

מתרצת הגמרא: בְּפַלּוּגְתָּא – בדברים שיש בהם מחלוקת תנאים לֹא קָא מַיְירֵי – לא דיבר רבי אלעזר, ושיעור זה של נטילת ידים ברביעית מים אחת עבור יותר מאדם אחד, שנוי במחלוקת, שהוא דווקא לדעת חכמים במשנה שם, אבל דעת רבי יוסי, שגם השני צריך ליטול ידיו ברביעית מים.

מקשה הגמרא: וְהָא אִיכָּא – והרי יש שיעור נוסף של רביעית, לענין מי הסוטה, כמו ששנינו במסכת סוטה (טז:), הָיָה הכהן מֵבִיא פֻּיְילִי – כלי שֶׁל חֶרֶס, וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ חֲצִי לוֹג מַיִם, שהיה לוקח מֵן הַכִּיּוֹר בבית המקדש, וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, היה נותן לכוס מדה של רְבִיעִית הלוג מים מן הכיור. וקשה למה לא מנה רבי אלעזר שיעור זה של רביעית לרבי יהודה בכלל שיעורי הרביעית שנאמרו בתורה. מתרצת הגמרא: בְּפַלּוּגְתָּא – בדברים שיש בהם מחלוקת תנאים לֹא קָא מַיְירֵי – לא דיבר רבי אלעזר, וכיון ששיעור זה של רביעית הלוג במי סוטה שנוי במחלוקת שם לא מנאו.

מקשה הגמרא: וְהָאֵיכָּא – והרי יש שיעור נוסף של רביעית, המוזכר בברייתא לגבי האיסור להתפלל ליד עביט [–כלי חרס] של מי רגלים, ואם נתנו לתוכו מים מותר, ושואלת הברייתא, בַּמָּה מַיִם נוֹתֵן לְתוֹכָהּ – לתוך העביט בכדי שיוכל להתפלל ולומר דברים שבקדושה בסמוך לו, אפילו כָּל שֶׁהוּא יכול לתת לתוכו ויהיה מותר להתפלל לידם, רַבִּי זְאֵי אוֹמֵר, שצריך לתת לתוכו מים בשיעור רְבִיעִית דווקא, כדי שיהיה מותר להתפלל לידם. וקשה למה לא מנה רבי אלעזר שיעור זה של רביעית לרבי זכאי. מתרצת הגמרא: בְּפַלּוּגְתָּא – בדברים שיש בהם מחלוקת תנאים לֹא קָא מַיְירֵי – לא דיבר רבי אלעזר וכיון שלפי חכמים החולקים על רבי זכאי, יכול לתת לתוך המי רגלים אפילו מעט מים כדי שיהיה מותר להתפלל לידם, לכן לא מנה רבי אלעזר שיעור זה בין שיעורי הרביעית.

מקשה הגמרא: וְהָאֵיכָּא – והרי יש שיעור נוסף של רביעית לגבי מְקֻוֶה, שמי מקוה שיש בהם שיעור רביעית, ראויים להטביל בהן מחטין וצנוריות. מתרצת הגמרא: בַּר מֵהָהִיא – חוץ משיעור זה, דהיינו אין למנותו, דְּבִטְלוּהָ רַבָּנַן שאין מטבילים בגודל כזה, שמא יטבילו אף כלים גדולים בפחות מארבעים סאה, והצריכו שיעור ארבעים סאה אפילו לטהרת מחטין וצנוריות:

שנינו במשנה, וְאֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא עַד שֶׁיֹּאכַל מִן הָעֲנָבִים כַּזַּיִת וְכוּ', משנה ראשונה אומרת עד שישתה רביעית יין, רבי עקיבא אומר אפילו שרה פיתו ביין ויש בה כדי לצרף כזית חייב:

הגמרא מבארת במה נחלקו: תַּנָּא קַמָּא ששנה את המשנה הראשונה, שבין באכילה ובין בשתיה שיעור האיסור הוא ברביעית, (לֹא) מְדַּמֵּי לְהוֹן לְכָל – משוה את כל אִיפּוּרֵי נָזִיר, לְשָׁתְיָה – לאיסור שתיית היין, וכשם ששתיית יין שיעורה ברביעית, כך גם אכילת ענבים שיעורה ברביעית, וְרַבִּי עֲקִיבָא סובר שֶׁבֵּינָן דְּכָתְבִי באיסורי הנזיר (במדבר ו ג) 'וְכָל מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה', על איסור השתיה, ובהמשך הפסוק כתוב 'וַעֲנָבִים לַחִים וִיבֵשִׁים לֹא יֹאכַל', על איסור האכילה, יש לדרוש שהאות וא"ו של המלה 'וענבים' מוסיפה על הענין הראשון האמור לעיל ללמוד מאכילה, מָה בַּאֲכִילָה, שיעור האיסור הוא בְּכַזַּיִת, אַף כָּל הָאִיפּוּרִין של הנזיר, כלומר אף איסור השתיה, שיעורו הוא בְּכַזַּיִת שנינו במשנה: [וְחַיָּיב עַל הַיַּיִן בִּפְנֵי עַצְמוֹ כו' ועל הענבים בפני עצמן ועל החרצנים בפני עצמן ועל הזגים בפני עצמן]:

הגמרא מביאה ברייתא המבארת את טעם הדין: תָּנוּ רַבָּנָן, מה שכתוב (במדבר ו ג) 'וַעֲנָבִים לַחִים וִיבֵשִׁים לֹא יֹאכַל', שלכאורה תיבות 'לחים ויבשים' מיותרות, שהרי סתם ענבים משמע בין שהם לחים ובין יבשים, יש ללמוד מכך לְחַיָּיב עַל אכילתו של זֶה – ענבים לחים בִּפְנֵי עַצְמָן, וְעַל אכילתו של זֶה – ענבים יבשים בִּפְנֵי עַצְמָן, וכשאכל את שני המינים לוקה פעמיים, אף אם אכלם לאחר שהתרו בו פעם אחת שלא יעבור על איסור אכילת ענביהם, שאף שהם מין אחד של ענבים, וגם טעמם שוה, מכל מקום נחשבים כאילו הם שני איסורים שונים כיון שהם שני שמות, ולוקה פעמיים.

מוסיפה הברייתא: מִכָּאן – מדין זה אַתָּה דָּן לְכָל הָאִיפּוּרִין של הנזיר שֶׁנֶּאֱמְרוּ בַּתּוֹרָה, מַה כָּאן – בענבים לחים ויבשים, שֶׁהוּא – ששניהם מִין אֶחָד של ענבים, וטעמם שוה, וְאף על פי כן כיון שהֵן שְׁנֵי שֵׁמוֹת, דהיינו שלאחד יש את השם 'לח', ולשני יש את השם 'יבש', וְחַיָּיב מלקות עַל אכילת זֶה – הלח בִּפְנֵי עַצְמָן, וְעַל אכילת זֶה – היבש בִּפְנֵי עַצְמָן, אַף כָּל שאר איסורי הנזיר, אפילו באופן שֶׁהוּא רק מִין אֶחָד, וְהֵן – אם הם שְׁנֵי שֵׁמוֹת וכדלהלן, חַיָּיב מלקות עַל שם זֶה בִּפְנֵי עַצְמָן, וְעַל שם זֶה בִּפְנֵי עַצְמָן.

מבארת הגמרא: הברייתא באה לְאַיתּוּיֵי – לרבות אופן שהתרו בו פעם אחת משום איסור ענבים, ושתה חֲמָרָא חַדְתָּא – יין חדש, וְגם אכל עִינְבֵי ענבים, שאף ששניהם מין אחד של ענבים, וגם טעמם שוה, מכל מקום כיון שהם שני שמות, 'יין חדש' ו'ענבים', לוקה פעמיים

הגמרא מביאה מחלוקת כמה פעמים לוקה נזיר האוכל דברים האסורים עליו: אָמַר אַבָּיֵי, אם אָכַל הנזיר חֲרֵצָן, שהוא הגרעין של הענב, לוֹקֶה שְׁתַּיִם – פעמיים, ובן אם אָכַל זָג, שהוא הקליפה של הענבה, לוֹקֶה שְׁתַּיִם, פעם אחת משום הלאו עצמו, שנאמר (במדבר ו ד) 'מֵחַרְצַנִּים וְעַד זָג לֹא יֹאכַל', והפעם השניה משום לאו נוסף שנאמר (שם), 'מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן וגו' לֹא יֹאכַל', שהוא לאו כללי, שנאמר על כל איסורי אכילה של הנזיר. ואם אָכַל הנזיר גם חַרְצָן וְגם זָג, לוֹקֶה שָׁלֹשׁ פעמים, פעם אחת משום איסור אכילת החרצן, פעם שניה משום איסור אכילת הזג, ופעם שלישית משום 'מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן'. וְרָבָא אָמַר, אם אכל אחד ממינים אלוט, אֵינוֹ לוֹקֶה אֶלָּא פעם אַחַת, משום הלאו המפורש בו, ואינו לוקה על הלאו של 'מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן וגו' לֹא יֹאכַל', משום שֶׁאֵינוֹ לוֹקֶה אֶלָּא [–על לאו] שֶׁבִּכְלָלוֹת [–לאו שכולל איסורים רבים כאחד, ואין לוקים על לאו כזה], ולאו זה כולל את כל הדברים היוצאים מן הגפן שאסורים באכילה, ולכן לא לוקים עליו.

קושיא על דברי אביי: מָתִיב – הקשה רַב פָּפָּא על שיטת אביי מברייתא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, נָזִיר שֶׁהָיָה שׁוֹתֶה יַיִן כָּל הַיּוֹם, ולא התרו בו על איסור זה אלא פעם אחת, אֵינוֹ חַיָּיב מלקות אֶלָּא פעם אַחַת. אבל אם התרו בו לפני כל פעם ששתה וְאָמְרוּ לוֹ 'אַל תִּשְׁתֶּה', 'אַל תִּשְׁתֶּה', וְאף על פי כן הוּא הִיא שׁוֹתֶה רביעית יין אחרי כל התראה, חַיָּיב מלקות עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מהרביעיות ששתה. נזיר שֶׁאָכַל כזית עֲנָבִים לַחִים וְכזית ענבים יְבֵשִׁים, וכן אכל כזית חַרְצַנִּים וְכזית זָגִים, וְגם סָחַט אֶשְׁכּוֹל שֶׁל עֲנָבִים וְשָׁתָה את היוצא ממנו בשיעור רביעית, לוֹקֶה חָמֵשׁ פעמים, משום חמש שמות של איסור שעבר, שהרי אכל כזית מענבים לחים, כזית מיבשים, כזית מחרצנים, כזית מזגים, וכן שתה יין, ולכל אחד מהם יש שם נפרד של איסור. ומעתה קשה, אִי הָכִי – אם כשיטת אביי, שלוקים אף על הלאו הכללי, אם כן באופן המדובר בברייתא, שאכל ושתה חמשה שמות של איסורים, לְיִלְקֵי – עליו ללקות שֵׁשׁ פעמים, חמש על כל שמות האיסור שעבר, ועוד פעם אַחַת עַל הלאו של 'מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן'.

מתרצת הגמרא: תָּנָא וְשַׁיֵּיר – התנא שנה חלק מהמלקות שלוקה באופן זה, אבל לא שנה את כולן, ולכן אין להקשות מדוע לא שנה שלוקה משום 'מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן'. שואלת הגמרא: מַאי שַׁיֵּיר דְּהַאי שַׁיֵּיר – איזה לאו נוסף שייר התנא ולא מנאו, שמפני כך נוכל לומר ששייר גם את הלאו האמוריג.

משיבה הגמרא: התנא שַׁיֵּיר גם את הלאו של 'לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ' (במדבר ל ג), שלוקה אף עליו, משום שהיה עליו לקיים את הנדר שקיבל על עצמו נזירות. אלא שעתה יקשה לרבא, מדוע לא מנה התנא אף את הלאו 'לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ', שהרי לשיטתו שאין לוקין על לאו שבכללות נמצא שהתנא שייר רק לאו זה, ואמרנו שהתנא אינו משייר לאו אחד.

אומרת הגמרא שלרבא אין כאן כל שיור: אִי מִשּׁוּם הַאי, לָאו שְׁיוּרָא הוּא – מה שלא מנה התנא את הלאו של 'לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ', זה אינו נחשב שיור לענייננו, משום שִׁבְּי קָתָנֵי – כששנה התנא את הלאוין בברייתא, שנה רק מִידֵּי דְּלֹא אִיתֵּיהּ בְּדוּכְתָּא אַחֲרִיתִי – לאו שאינו עובר עליו במקום אחר ובדינים אחרים, אבל הלאו של 'לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ', הרי אִיתֵּיהּ בִּנְדָרִים – עובר עליו אף בכל הנדרים, ולכן לא מנה התנא את המלקות של לאו זה בנזיר, אבל מה שלא מנה את המלקות מחמת הלאו של 'מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן', זה משום שאכן אין לוקים עליו, כי הוא לאו שבכללות, וכדברי רבא.

מקשה הגמרא: אָמַר לֵיהּ רָבִינָא מִפַּרְזַקְיָא לְרַב אַשִׁי, וְהָא – והרי שַׁיֵּיר התנא ולא מנה את המלקות דְּבֵין הַבַּיְנַיִם - שלוקה על אכילת ענבים קטנים שגדלים בין ענבים גדולים ואינם עתידים להתבשל משום שאינם רואים פני חמה, כמבואר לעיל (לד:) שלומדים מזה שכתוב (במדבר ו ד) 'מֵחַרְצַנִּים וְעַד זָג' ולא 'חרצנים וזג', לרבות לאו נוסף על אכילת 'בין הביניים', ומדוע שייר לאו זה, אם לא שנאמר ששייר גם את הלאו של 'מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן', ולעולם לוקה עליו כדעת אביי, ואף שלא שייר את הלאו של 'לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ'. מכח קושיא זו על רבא, מתרץ רב פפא עצמו תירוץ אחר על קושייתו מהברייתא: אֶלָּא אָמַר רַב פָּפָּא, לֹא תַּנְיָא מִידֵּי חָמֵשׁ – באמת לא שנה התנא בברייתא כלל שלוקה חמש מלקיות, אלא שלוקה סתם, ולדעת אביי אפשר לפרש שלוקה גם משום הלאו של 'מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן', ולדעת רבא אפשר לפרש שאינו לוקה משום לאו זה.

מקשה הגמרא: וְהָא